

Ob materinem pogrebu.

Ko krsto polože pred jamo,
Duhovnik še jo pokropi,
Nato pa v grob spustijo mamo,
Nasujejo na vrh prsti.

Sirotno dete pa zajoka,
Nad grobom sklonjeno ihtji;
Ihtji, da drugim srce poka:
„Oj mamica, oj kje ste vi?“

Kaj čem sirota jaz početi?
Na svetu *nimam* iti kam . . .
Na grobu tu želim umreti
In priti v raj nebeški k vam!

— n —

Na grobu svoje matere...

vaški zvonovi so otožno zapeli oznanjajoč žalostno novico, da se je zopet eden vaščanov preselil v večnost. Prijetni jutranji vzduh je blagodejno vplival na mene, ko sem se izprehajal ob veliki cesti. Nekako čudno mi je bilo pri srcu, ko so mi zadoneli mili glasovi vaških zvonov na uho.

„Bog mu daj večni mir; ali veste kdo je umrl?“ vprašala me je stara ženica, ki je nesla lonec vode. „Ne vem“, odvrnem, „mogoče Gozdarjeva Jera, ki je bila zadnji čas hudo bolna.“

Šel sem počasi naprej ter razmišljeval o Gozdarjevi hčerki, ki bo sedaj sama na svetu. Prav milo se mi je storilo.

Prišedši v vas, srečam domačega cerkvenika. Ta mi je zdihnil, ne da bi ga bil kaj vprašal: „Uboga Milica! kaj bo sedaj sama počela, ko nima matere.“

Gozdarjeva Milica je bila zelo pridna deklica. Rada je hodila v šolo; a tudi učila se je dobro. Bila je vedno izmed prvih. Če je le mogla, prišla je vsak dan v šolo. Pa tudi doma je rada ubogala. Ker so bili mati že stari, pomagala jim je pri delu.

A tudi molila je rada. Mama so jo zmiraj lepo učili, kako naj bo pobožna. In res, vsako nedeljo je bila v cerkvi ter je prav lepo molila. Ker je bila pridna in pobožna, so jo vsi radi imeli. Gospod katehet so ji velikokrat dali lepo podobico, ker se je pridno učila. To je tudi mater zelo veselilo. Skrbno so pazili, da se njih ljubljenci ne bi pripetilo kaj slabega.

Ko so Milici pred nekaj dnevi mati hudo zboleli, jim je prav pridno stregla. Nikamor ni šla od doma, ampak vedno je sedela pri postelji ter nosila mami, kar so potrebovali. „Ljuba mama“, dejala je objemajoč jih okrog vratu, „ali bodete kmalu ozdraveli? Saj vedno molim za vas, kakor ste me učili.“ Pri teh besedah so se ji prikazale svetle solze na licih. S trepetajočim glasom so mati zdihnili: „Ljuba moja hčerka, le moli rada in prosi Boga, da mi dá zdravja.“ Pri teh besedah so se nagnili na drugo stran. Lahna rdečica, ki je bila prej še videti na licu, je izginila. A Milica tega ni opazila, ker je bila še premlada. Zraven na stolu je sedela stara ženica, ki je stregla bolnici. Vsega Milica ni mogla sama opraviti. Tudi ženica je bila ginjena ob teh besedah. A ko je videla, da je materi slabše, je hitro vstala ter prinesla kozarec mrzle vode.

„Ali ti hočem poslati po zdravnika?“ vprašala je strežnica, ko je bolnici zopet odleglo. „Le pusti, z menoj gre itak k kraju“, odvrnejo mati z rahlin glasom. „Gospoda izpovednika mi rajši pokličiči, težko že diham.“

Res se je videlo bolnici, da že pojema. Strežnica Meta hitro pokliče sosedovega hlapca. Šel je po gospoda župnika.

Milica je pa stala ves čas pri postelji svoje mamice. Niti za trenutek se ni ganila od njih. Če prav je bila še majhna, vendar jo je nekaj bolelo pri srcu. Gotovo je že tudi ona slutila, da bo izgubila mamo. Svetle solze so ji padale po licu in večkrat je glasno zajokala.

Zunaj je kmalu zapel zvonček, ki je naznanjal prihod Gospodov. Meta je hitro pokrila mizo z belim prtom ter prižgala sveči na obeh straneh sv. razpela. „Milica, gospod župnik gredó“, reče potem deklici. „Pojdi ven, tudi jaz pridem za teboj.“ Žalostna je zapustila deklica sobo. „Jera, pripravi se, gospod so tu“, reče bolnici in odide iz sobe. Pred vežnimi vrati je klečalo veliko pobožnih ljudi, katere so izpovednik blagoslovili z Najsvetejšim.

Črez nekoliko časa gospod spet pridejo iz sobe. Obhajali so bolnico, deli jo v sv. olje in podelili ji papežev blagoslov. Tolažili so mater in Milico, pa obljubili, da se bodo obeh spominjali pri sv. maši.

Prva, ki je spet prihitela v sobo, je bila Milica. Pritekla je naravnost k postelji. „Mama! ljuba mama, kako bi že rada videla, da bi bili skoro zdravi.“ A mama ji niso ničesar odgovorili. Le njih pogled je bil uprt v deklico, dasiravno so bile oči že steklene. Svetile se niso več tako lepo kot poprej. Vendar se je lahko bralo iz njih, kaj hočejo povedati. Tudi malo hčerko je omamil ta pogled. Objela je jokaje svojo ljubo mamo ter jo poljubila. — Vse je bilo mirno. Vsi, ki so bili v sobi, so bili ginjeni.

V tem trenutku je zbrala bolnica še enkrat vse svoje moči ter dejala z rahlim glasom: „Dete moje — ljubo dete, pridno bodi, moli rado in vsi te bodo“ . . . a dalje ni mogla. Bolečina ji je zaprla glas. Hotela je še enkrat povzdigniti roko, da bi blagoslovila svojo hčerko, a omahnila ji je na postelj. To so opazili tudi drugi. Pridna Meta je pristopila ter obrisala umirajoči materi smrtni pot s čela. — Prižgala je voščeno svečo . . . Še enkrat je bolnica pogledala, okrog sebe, dvignila se, pa zaprla oči za vedno.

* * *

Črez dva dni so zapeli zopet vaški zvonovi. A ta dan je bil njih glas še otožnejši. Po beli cesti do vaške cerkve se je vila dolga vrsta ljudi. Pogreb je bil Miličine matere. Za krsto sta stopali s solznimi očmi postrežnica umrle Gozdarjeve Jere in ž njo sirota — Milica.

Ubožica je bila še premajhna, zato ni vedela, kaj se pravzaprav godi. Le tedaj, ko so položili krsto v jamo, vzkliknila je s pretresljivim glasom: „Mama, mama — — ljuba mama. Kje so moja mama? Ali so tu notri moja zlata mati?“ A vse je molčalo; nihče ni odgovoril. Le jokanje prisotnih se je slišalo.

Sedaj je bila Milica sama. Sirota brez roditeljev je ostala na svetu. Oče ji je že umrl, ko je bila še majhna. Ko bi se je Meta ne bila usmilila, morala bi bila iti po svetu. Pa usmiljena ženica jo je vzela k sebi ter jo vzgajala kot svojo hčerko.

A tudi to ni trajalo dolgo. Čez nekaj mesecev ji umre tudi ta dobrotnica. Milica je ostala sama. Sirota brez strehe je morala iskati pri dobrih ljudeh živeža. Obleka se ji je strgala, a nobenega ni bilo, ki bi ji bil kupil novo.

Tako zapuščena od vseh je hodila najrajše na pokopališče molit na grob materin.

Nekega hladnega večera je šla memo pokopališča stara ženica. Pobožno se je priklonila pred velikim križem, ki je stal sredi grobov.

Zdelo se ji je, kakor bi nekdo jokal. Obstoji ter posluša. A vedno sliši isti glas. Gre toraj pogledat, kaj to pomeni. Ni se motila. Na grobu poleg vrat je klečala deklica. Naslonjena na križ je molila ter s sklenjenimi rokami klicala: „Mama, mama; kje ste, ljuba mama?“

Te besede so usmiljeno starko globoko ganile. Približala se je tiho deklici ter jo prijela za ramo. „Nikar se ne jokaj, deklica, saj ti bo Bog dal mamico, le pridna bodi in ne jokaj, našla boš mamico!“

Deklica se je ustrašila usmiljene ženice. Neza-vestna se je zgrudila na grob. Stara ženica se je tudi prestrašila. Dvignila je deklico. Dihala je še vendar.

Stresnila jo je ter s težavo nesla na svoj dom. Tu je še le spoznala, da je ta deklica sirota Milica. Čez nekaj časa se je deklica spet zavedela. „Mama, ali ste vi, mama?“ vprašala je s slabotnim glasom.

„Le mirna bodi pa zaspj, da si odpočiješ“, zavrnila jo je prijazna ženica.

Drugi dan, ko se je vzbudila, je gledala začudeno okrog sebe. A ko je spoznala ono staro ženico, je bila spet mirna.

Prišla je huda zima. Drevje je ječalo pod težkim snegom in uboge ptičice so se skrivale iskajoč si toplega zavetja. Debela snežena plast je pokrivala zemljo. Ljudje so jo kopali na vse strani, da bi naredili gaz.

Nekega popoldne grem v vas po opravkih. Mraz je bilo, in dobro sem se moral zaviti v suknjo. Ko pridem na spodnjo stran vasi, zaslišim glasen vrišč in vidim, kako dirjajo ljudje na pokopališče. Tudi jaz sem bil radoveden, kaj se je zgodilo.

Grem toraj hitro in kaj vidim? Na grobu svoje matere je ležala mrtva — Gozdarjeva Milica. Zmrznila je, ker je bila tako slabo oblečena. —

Ona ženica mi je pripovedovala, da je odšla že zjutraj zgodaj z doma, a se ni več vrnila.

Tako je umrla uboga Milica na grobu svoje mamice, katero je ljubila tako iskreno in zvesto. Bog se je je usmilil ter jo poklical k Sebi in k njeni mamici.

Prostoslav.

Zakaj jih ni . . . ?

Jesenski gaj,
Otožni gaj,
Otožno pesem
Mi šumljaj!

In listi ti
Trepečejo,
O cvetnih dneh
Šepečejo:

Za listom list
Odpada ti,
Izginja doba
Mlada ti.

„Zakaj jih ni,
Zakaj jih ni
Nič več nazaj —
Pomladnih dni?“

Oj temni gaj,
Ne čakajva —
Odšel je maj, —
Zaplakajva!

Slavko Slavič.

